

รายงานบทสังเคราะห์การวิจัย การเรียนรู้และการจัดการความรู้ขององค์กรชุมชนเพื่อชุมชนเป็นสุข มาจากกรณีศึกษา 6 กรณี ได้แก่

1. กรณีมูลนิธิองค์กรชาวบ้านเพื่อการพัฒนา จังหวัดขอนแก่น ศึกษาโดยคุณจรรยา วงษ์พรหม
2. กรณีเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 3 กลุ่มในจังหวัดมหาสารคาม คือ กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองชุมชนวังจาน สหกรณ์การเกษตรประชารวมวังน้ำเกลี้ยงเวียงชัย ตำบลนาข่า และกลุ่มขนมจีนสมุนไพร ตำบลประจักษ์พัฒนา ทั้ง 3 กลุ่มอยู่ในเขตอำเภอวาปีปทุม ศึกษาโดยคุณจรรยา วงษ์พรหม
3. กรณีองค์กรจัดการการเงินเชิงบูรณาการบ้านส้มโอง จังหวัดร้อยเอ็ด ศึกษาโดยคุณปิยศักดิ์ สุคันธพงศ์
4. กรณีองค์กรชุมชนเขตชายแดน จังหวัดสุรินทร์ ศึกษาโดยคุณปิยศักดิ์ สุคันธพงศ์
5. องค์กรสตรีกับการบริหารเงิน ตำบลตระแสง จังหวัดสุรินทร์ ศึกษาโดยคุณฉันทฎา อินทสุวรรณ และคุณสิริลักษณ์ ยิ้มประสาทพร
6. กรณีกลุ่มพันธมิตรกาบเชิง ศึกษาโดยคุณฉันทฎา อินทสุวรรณ และคุณสิริลักษณ์ ยิ้มประสาทพร

มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ และการจัดการตนเองของชุมชน 2) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เงื่อนไข ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่นำไปสู่การจัดการตนเองของชุมชน 3) ประมวลข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติร่วมกับชุมชน รวมทั้งการสร้างตัวชี้วัดสุขภาวะชุมชน

ทั้งนี้อาศัยการศึกษาจากเอกสารที่องค์กรชุมชนทั้ง 6 แห่ง ได้ทำงานร่วมกันมา กับโครงการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ภาคอีสาน รายงานการวิจัยกรณีศึกษา การดำเนินงานขององค์กรชุมชน ซึ่งใช้วิธีการศึกษาโดย การสัมภาษณ์เชิงรุก การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการไม่มีส่วนร่วม และการจัดเวทีเสนอผลและการเปลี่ยนความคิดเห็น ความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการประชุมร่วมของนักวิจัยทุกกรณีศึกษา

บทสังเคราะห์การวิจัย 6 องค์กรชุมชน มีประเด็นสำคัญๆ ที่ตอบวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังข้อสรุปต่อไปนี้

กระบวนการเรียนรู้ขององค์กรชุมชน มีการถ่ายทอดโดยวิธีบอกเล่าความรู้ ภูมิปัญญา อุดมการณ์ของผู้นำชุมชนสู่เยาวชน โดยเริ่มจากการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การเปิดโอกาสเรียนรู้อบรม เรียน ประสบการณ์จากพื้นที่อื่นโดยการศึกษาดูงาน การสรุปบทเรียนในกลุ่มสนทนากันอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้และปรับตัวเพื่อเอาตัวรอดโดยนำสิ่งของร่องรอยเพื่อแลกข้าวมาประทังชีวิต การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงท่ามกลางการปฏิบัติ การเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ผสมผสานความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การเรียนรู้โดยสื่อวัฒนธรรม พิธีกรรมต่างๆ การสร้างรูปธรรมเป็นแบบอย่างให้คนในชุมชนเลียนแบบหรือเอาอย่าง การเรียนรู้โดยการกระตุ้นความคิด อุดมการณ์ในเชิงสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ครอบงำตัว

การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหา การยกระดับ การพัฒนาและประยุกต์ใช้ความรู้ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพปัญหาต่างๆ การทบทวนความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การจัดปรับ / จัดการให้สอดคล้องกับปัญหา การจัดกิจกรรมร่วมกัน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและผู้นำ การสรุปปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข จนนำไปสู่ความสุขของชุมชนในระดับบุคคล ครอบครัว หมู่บ้าน และเครือข่าย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการจัดการความรู้ขององค์กรชุมชน มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน มีผู้นำ สมาชิก และนักพัฒนาในพื้นที่ ทำหน้าที่ประสานงานจัดกระบวนการเวทีต่างๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด บันทึก ทำงานกิจกรรมต่างๆ ตั้งประเด็นคำถามวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดเวที คืบข้อมูลสู่ชุมชน สรุปผลและเขียนรายงาน

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ แหล่งสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและ NGOs จัดกระบวนการทำแผนกิจกรรมโครงการต่างๆ นักวิชาการจากภายนอกชุมชนร่วมวางกรอบการศึกษา การศึกษาเอกสาร ทบทวน ถอดค้นความรู้ต่างๆ การสร้างเครื่องมือ การรวบรวมวิเคราะห์สังเคราะห์ เสนอผลคืนสู่ชุมชน สรุปและเขียนรายงาน

สำหรับข้อเสนอแนะระดับนโยบาย มีดังนี้ คือ

1. รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณ กลไก วิชาการ และเทคโนโลยี ให้องค์กรชุมชนสรุปบทเรียนและขยายผลการเรียนรู้และจัดการความรู้ด้วยตนเอง
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ NGOs สถาบันวิชาการ สนับสนุนและขยายผลการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในเรื่อง
 - เศรษฐกิจพึ่งตนเอง (เกษตรผสมผสาน)
 - วิสาหกิจชุมชน

- การจัดการกองทุนเพื่อสวัสดิการชุมชน
- การแก้ไขปัญหาความยากจน
- การป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน

3. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเสนอแนวทางให้องค์กรชุมชนทุกแห่งจัดทำตัวชี้วัดชุมชนเป็นสุข และสรุปทเรียนผลงาน โดยมีนักวิชาการและนักพัฒนา สนับสนุนและจัดระบบทางวิชาการร่วมกับองค์กรชุมชน

ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติ

4. องค์กรชุมชนทุกแห่งควรมีการสรุปทเรียนการจัดการเรียนรู้และการจัดการความรู้ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาต่อไป

The Research Synthetic on “Community Learning Process and Knowledge Management for Community Organizations was synthesized from 6 case studies namely

1. Northeastern Community Organization for Development Foundation, KhonKaen Province a report and analysis by Jaranya Wongphrom
2. The Three SMCEs¹ in Mahasarakham Province is the following “Wang Jan Native Weaving Group”, “Wang Nam Kliang Wiang Chai Civil Society Agricultural Cooporative”, and “Tambol PrachaPhatthana Herbs and Rice Noodle Group” a report and analysis by Jaranya Wongphrom
3. Integrated Financial Management of Som Hong Village , Roi-Ed a report and analysis by Piyasak Sukhantaphong
4. Border Area Community Organization , Surin Province a report and analysis by Piyasak Sukhantaphong
5. Female Organization and Financial Management of Tra Saeng ,Srin a report and analysis by Natchada Indarasuwan and Sirilak Yimprasartphorn
6. Kaab Choeng Alliance Group , Surin a report and analysis by Natchada Indarasuwan and Sirilak Yimprasartphorn

The objectives of studying are 1) to analyze learning process, knowledge Management and self management of the communities. 2) to analyze and synthesizethe conditions and factors relating to the learning process leading to self-management of the communities. 3) make a synopsis of policy suggests in learning management and community practice including develop the healthy community indicators.

This study resulted from the report of 6 community organizations , partnership project in the Learning Promotin for Healthy Community Project (Northeastern). In-depth interview, focus group , participant observation and non-participant observation ,presentation forum were employed as methods of the study.

Synthetic reports of 6 community organizations have shown icrucial issues as follows:-

Learning process of community organization, Local wisdom and ideology were transferred from leader to youths. The learning process included local history study, experiential learning from other sources, collective lesson-learned, combination of original knowledge and new knowledge, learning from best practice, learning by meditating social, politic, and economic attitude in everyday life.

Knowledge management is the process of searching, shifting, developing, and applying knowledge through social problem analysis, knowledge local wisdom reviewing. Then, the application of knowledge has been made in accordance with the needs and problems of the community leading to common action, leadership development, problem solving and the desirable goal of healthy community.

Factors relating to community learning process and knowledge management of the community organizations

Internal factors consist of the proper roles of local leaders, members and development workers in coordinating and organizing for learning space and forum, facilitating learning process such as knowledge exchange, identify essential issues for discussion.

External factor stated as technical and budgeting support, both from GOs and NGOs were important part in framework design, documentary analysis, data collective and analysis as well as report writing.

Synopsis of policy recommendations

- 1) The government should support budgets, structural, technique and technology to community organizations for lesson summarizing and increase the result of studies and self knowledge management.
- 2) Local government organizations, government, NGOs, technical institute should support and increase the result of studies and manage the knowledge on
 - a. Self Economics (Integrated Agriculture)
 - b. Small and Micro Community Enterprise
 - c. Foundation Management for Community Welfare
 - d. Poverty Problem Solving
 - e. Youth Problem Protecting and Solving

Practical recommendations

- 3) Government and related organizations should suggest tendency to community organizations to formulate community indicators and assess performance by professionals and developers who can support and manage technique system with community organization.
- 4) All of community organization should summarize on learning management and knowledge management from the past to present and applied for development.